

Türk Ticaret Kanunu'nun Deniz İcra Hukukuna Dair Hükümlerinin İcra ve İflas Kanunu ile Birlikte Değerlendirilmesi^(*)

Evaluation of the Provisions of the Turkish Commercial Code on Maritime Enforcement Law Together with the Enforcement and Bankruptcy Code

Hacı KARA^(**)

Öz:

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (İİK), genel olarak icra işlemlerini düzenlemektedir. Hâlbuki deniz ticareti hukuku özel bir hukuk dalıdır, bu ise icra ve iflas işlemlerini özel bir hale getirmektedir. Bu nedenle deniz ticareti hukukuna dair bir kısım icra kuralları, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) sekizinci Kısım'ında 1350 ila 1400'üncü maddeler arasında özel olarak düzenlenmiştir.

TTK Sekizinci Kısım ve 2004 sayılı Kanun bakımından gemiler, 936'ncı madde gereğince "taşınır" eşyadır. Ancak, İİK'nın taşınmazlara ilişkin bazı hükümleri gemilere de uygulanacaktır. Bu konuda uluslararası yeknesaklığı sağlayan ve TTK'ya işlenen hükümler Türkiye'nin tarafı bulunmadığı 1993 tarihli "*Gemiler Üzerindeki İmtiyazlar ve İpotekler Hakkında Milletlerarası Sözleşme (International Convention on Maritime Liens and Mortgages, Geneva, 6 May 1993)*" Sözleşmesi hükümleridir.

Buna karşın İİK genel bir kanun olduğundan, TTK'da hüküm bulunmayan hallerde İİK hükümleri uygulanacaktır. TTK'daki yeni hükümler birçok yönden deniz icrası için kolaylıklar sağlarken, bir yandan da mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanundaki düzenlemeyi aratır hale gelmiştir. Deniz icrasıyla ilgili uygulamada yaşanan problemler bitmemektedir.

Bir geminin ihtiyaten veya icraen haczi ile cebri icra yoluyla satışı ve mülkiyetin intikali, bu satışın sonuçları ve cebri icraya ilişkin diğer bütün işlem ve tasarruflar, geminin bu işlem ve tasarrufların yapıldığı sırada bulunduğu ülkenin hukukuna tabidir. Gemi alacaklıları ile alacakları

(*) Araştırma Makalesi / *Research Article*
Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 03.06.2024
Yayınlanmasının Kabul Edildiği Tarih: 26.12.2024
DOI: <https://doi.org/10.58733/imhfd.1660209>

Bu makaleye atf için: KARA, Hacı, "Türk Ticaret Kanunu'nun Deniz İcra Hukukuna Dair Hükümlerinin İcra ve İflas Kanunu ile Birlikte Değerlendirilmesi", *İMİHFD*, C. 10, S. 1, 2025, s. 305-319

(**) *Prof. Dr.*, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Deniz Ticaret ve Sigorta Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye
E-posta: haci.kara@medeniyet.edu.tr
Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-8255-6277>

gemi üzerinde hapis hakkı ile temin edilmiş olan alacaklılar, ihtiyati haczi tamamlamak veya alacağı doğrudan takip etmek için taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilirler. Bu hüküm, Türk ve yabancı bayraklı bütün gemilere uygulanır.

Bu çalışmada, Türk Ticaret Kanun'unun deniz icrasına dair hükümleri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler:

İcra ve İflas Hukuku, TTK'nın Deniz İcra Hükümleri, Teminat, Gemi Alacaklısı Hakkı, Deniz Alacakları.

Abstract:

Law No. 2004 on Execution and Bankruptcy (EBL) regulates enforcement proceedings in general. However, maritime trade law is a special branch of law, which makes enforcement and bankruptcy proceedings special. For this reason, some enforcement rules regarding maritime trade law are specially regulated in the eighth part of the Turkish Commercial Code No. 6102 (TCC) between Articles 1350 and 1400.

In terms of the Eighth Chapter of the TCC and Law No. 2004, ships are 'movable' goods pursuant to Article 936. However, some provisions of the EBL relating to immovables shall also apply to ships. The provisions of the International Convention on Maritime Liens and Mortgages (International Convention on Maritime Liens and Mortgages, Geneva, 6 May 1993) dated 1993, to which Turkey is not a party, provides international uniformity in this regard and is incorporated into the TCC. Agreement provisions.

On the other hand, since the TCC is a general law, the provisions of the TCC shall apply in cases where there is no provision in the TCC. While the new provisions in the TCC provide facilities for maritime enforcement in many aspects, on the other hand, it has become similar to the regulation in the abrogated Turkish Commercial Code No. 6762. The problems experienced in practice regarding maritime enforcement do not end.

The seizure of a ship by precautionary or execution seizure, the sale of a ship by way of enforcement, the transfer of ownership, the consequences of such sale and all other transactions and disposals related to enforcement are subject to the law of the country where the ship is located at the time of such transactions and disposals. The creditors of the ship and the creditors whose claims are secured by the right of imprisonment on the ship may proceed by way of foreclosure of the movable pledge in order to complete the precautionary attachment or to pursue the claim directly. This provision applies to all Turkish and foreign flagged ships.

In this study, the provisions of the Turkish Commercial Code regarding maritime enforcement will be evaluated.

Keywords:

Enforcement and Bankruptcy Law, Maritime Enforcement Provisions of the TCC, Security, Ship Creditor Right, Maritime Receivables.

GİRİŞ

Deniz icraya dair özel hükümler, 06 Mayıs 1993 tarihli “*Gemiler Üzerindeki İmtiyazlar ve İpotekler Hakkında Milletlerarası Sözleşme*¹ (*International Convention on Maritime Liens and Mortgages, Geneva, 6 May 1993*)”² ve 12 Mart 1999 tarihli “*Gemilerin İhtiyatî Hazine ilişkili Milletlerarası Sözleşme (1999 İhtiyatî Haciz Sözleşmesi (Konvansiyonu)*³ (*International Convention on Arrest of Ships, 1999 Geneva*)”⁴ göz önünde bulundurularak Türk Ticaret Kanunu (TTK)’nin Sekizinci Kısımında 1350 ila 1400 maddeleri arasında düzenlemiştir⁵.

TTK gerekçesine göre, deniz icraya dair özel hükümlerin kabul edilmesinin üç nedeni bulunmaktadır⁶. TTK’da yapılan bu düzenlemenin temel amaçlarından birincisi, uluslararası sözleşmelere tam uyum sağlanmasıdır. İkincisi, gemi ve denizcilik sektörünün özelliklerinden doğan ihtiyaçların karşılanmasıdır. Sonuncusu da, yargılama ve icra kurallarının kötüye kullanılmasına dair geçmişte yaşanan sorunlara tepkidir⁷.

I. İCRA VE İFLAS KANUNDAKİ DÜZENLEME

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (İİK)’nin⁸ 23/2’nci maddesine göre, “*Tasınır rehni tabiri, teslimine bağlı rehinleri, Türk Medenî Kanununun 940 uncu*

¹ Bu Sözleşme 05 Eylül 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XI-D-4&chapter=11&clang=_en, E.T. 07.10.2023.

² Bu düzenleme yapılırken, 06.05.1993 tarihinde Cenevre’de kabul edilmiş olan “*Gemiler Üzerindeki İmtiyazlar ve İpotekler Hakkında Milletlerarası Sözleşme*” esas alınmıştır. Türk Ticaret Kanunu Genel Gerekeçe, https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/kanun-mevzuat-yonetmelik/turk_tic_kan_kitap_cilt_01.pdf, E.T. 12.09.2023; Türkiye bu Sözleşmeye taraf değildir. https://treaties.un.org/pages/view_details.aspx?src=treaty&mtdsg_no=xi-d-4&chapter=11&clang=_en, E.T. 03.06.2024.

³ Bu Sözleşme 01 Aralık 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XII-8&chapter=12&clang=_en, E.T. 30.05.2024.

⁴ Gemilerin hazine ilişkili 1999 Cenevre Sözleşmesi Tasarıya yansıtılmıştır. Türk Ticaret Kanunu Genel Gerekeçe, https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/kanun-mevzuat-yonetmelik/turk_tic_kan_kitap_cilt_01.pdf, E.T. 12.09.2023; Türkiye bu Sözleşmeye katılmayı 02.03.2017 tarih ve 6904 sayılı Kanunla (RG: 25.03.2017 T. ve 30018 S.) kabul etmiştir. 1034 sayılı Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile Sözleşme (Konvansiyon) Türkiye için yürürlüğe girmiş ve Türkiye sözleşmeye taraf olmuştur (RG: 03.05.2019 T. ve 30763 1. Mükerrer S.). Sözleşme 11.12.2019 tarihinden geçerli olarak Türkiye bakımından yürürlüğe girmiştir.

⁵ KAYIHAN, Şaban, **Deniz Ticareti Hukuku (Maritime Law)**, 3. Basım, Umutepe Yayınları, Kocaeli, 2022, s. 322 vd.

⁶ KURU, Sevilay, “TTK Tasarısı’nın Deniz Ticaret Kitabındaki Cebri İcra Hükümlerine İlişkin Görüşler”, **Deniz Hukuku Dergisi**, Özel Sayı, İstanbul 2006, s. 385.

⁷ PEKCANİTEZ, Hakan/ ATALAY, Oğuz/ SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral/ ÖZEKES, Muhammet, **İcra ve İflas Hukuku**, 8. Basım, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2021, s. 341 vd.

⁸ 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı kanun, RG. 19.06.1932, S. 2128’de yayımlanmıştır.

maddesinde⁹ öngörülen rehinleri, ticarî işletme rehnini, hapis hakkını, alacak ve sair haklar üzerindeki rehinleri ve 23/3 üncü maddesine göre de “Rehin” tabiri, “ipotek” ve “taşınır rehni” tabirlerine giren bütün taşınır ve taşınmaz rehinlerini, ihtiva eder.

Açıkça öngörülen istisnalar dışında, bayrağına ve bir sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemiler hakkında İİK'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uygulanır. Bu Kanun uyarınca gemi siciline verilecek şerhler, Türk Ticaret Kanununun 977 nci maddesi hükmüne tâbidir.

Diğer gemiler bu Kanun hükmünce taşınır sayılır.”

TTK m.937/1 gereğince ise, “*Bu Kanunda, İcra ve İflas Kanunu'nun taşınmazlara ilişkin hükümlerine tabi olacağı açıkça bildirilen gemiler hakkında 936 nci madde hükmü uygulanmaz.*” Yani TTK'da açıkça belirtilen gemiler hakkında; İİK'nun 136 hükmüne göre¹⁰ taşınmazlara ilişkin hükümleri uygulanır¹¹ ve bu gemiler taşınmazlar gibi işleme tabi tutulurlar (TTK m.937)¹².

Bu şekilde bir atıf kafa karışıklığına neden olmaktadır. Konuya hakim deniz ticareti ile uğraşan hukukçular açısından konun net olmasına karşın, böyle bir atıf yerine İİK'da açık bir hükümle, milli ya da gemi uluslararası Türk Gemi Sicillerinden birine kayıtlı gemiler hakkında İİK'nın taşınmazlara dair hükümlerinin uygulanacağı belirtilmelidir.

II. İCRA TAKİBİNİN DÜŞMESİ

İİK m.106/1 gereğince alacaklı veya borçlu, hacizden itibaren bir yıl içinde haczolunan malın satışını isteyebilir. Borçlunun üçüncü şahıslardaki alacağı da İİK m.106 hükmüne tabidir. Satış talebiyle birlikte kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması zorunludur (İİK m.106/3). Kıymet

⁹ TMK m.940: Yetkili makamlar tarafından izin verilen kuruluşlar ile kooperatiflerin alacaklarının güvence altına alınması için, zilyetlik devredilmeden de, icra dairesinde tutulacak özel sicile yazılmak suretiyle hayvanlar üzerinde rehin kurulabilir. Bu amaçla tutulacak sicil tüzükle belirlenir.

Gerçek veya tüzel kişilerin alacaklarının güvence altına alınması için, kanun gereğince bir sicile tescili zorunlu olan taşınır mallar üzerinde, zilyetlik devredilmeden de, taşınır malın kayıtlı bulunduğu sicile yazılmak suretiyle rehin kurulabilir. Rehnin kurulmasına ilişkin diğer hususlar tüzükle belirlenir.

¹⁰ İİK m.136: Taşınmaz malların satışına ilişkin hükümler, bayrağı dikkate alınmaksızın gemi siciline kayıtlı bütün gemiler hakkında da uygulanır. Bu hükümlerde geçen “tapu sicili” terimi gemi sicilini, “ipotek” terimi gemi ipoteklerini ve “irtifak hakkı” terimi sicile kayıtlı gemiler üzerindeki intifa hakkını ifade eder.

¹¹ Taşınmazların satış hakkında İİK m.123-144a hükümler uygulanır.

¹² TTK m.997: (1) Türk Gemi Siciline kayıtlı bulunmayan Türk gemileri üzerindeki mülkiyet ve sınırlı ayni haklara, Türk Medenî Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uygulanır.

takdiri ve satış giderlerinin, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ilaveten muhafaza giderinin tamamı, satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır (İİK m.106/5)¹³.

Müşterek hükümlerden, paraya çevirme müddetini düzenleyen İİK m.150/e gereğince, “*Alacaklı, taşınır rehnin satışını ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren altı ay içinde, taşınmaz rehnin satışını da aynı tarihten itibaren bir yıl içinde isteyebilir.*”

Satış yukarıdaki fıkrada gösterilen müddetler içinde istenmez veya talep geri alınıp da bu müddetler içinde yenilenmezse takip düşer.

78 inci maddenin 2 nci fıkrası hükmü rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipte de kıyasen uygulanır.”

Rehnin paraya çevrilmesine ilişkin hükümlerin gemilere uygulanmasını düzenleyen 153/a maddesi gereğince, “*Taşınır rehninin paraya çevrilmesine ilişkin hükümler, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bir gemi üzerindeki hapis hakkı ile gemi alacağı¹⁴ verdiği rehin hakkının paraya çevrilmesinde de uygulanır.*”

İpoteğin paraya çevrilmesine ilişkin hükümler, gemi ipoteğinin paraya çevrilmesine de uygulanır. Bu hükümlerde geçen “taşınmaz” terimi Türkiye’de veya yurt dışında sicile kayıtlı olan gemileri; “tapu sicili” terimi gemi sicilini ve “ipotek” terimi gemi ipoteklerini anlatır. Gemi ipoteklerinin paraya çevrilmesinde, geminin ihtiyaten haczedildiği veya geminin sicile kayıtlı olduğu yer icra dairesi yetkilidir.

Taşınır rehninin ve ipoteğin paraya çevrilmesine ilişkin müşterek hükümler, gemiler üzerindeki rehin haklarının paraya çevrilmesine de uygulanır; şu kadar ki, bu Kanunun:

1. 150/e maddesinin birinci fıkrasında öngörülen süre, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemiler için üç aydır.

2. 150/h maddesinin yerine Türk Ticaret Kanununun 1377 nci maddesi uygulanır.

¹³ Yar. HGK, E. 2000/19-1610, K. 2000/1703, 15.11.2000 (Çevrimiçi) www.legalbank.net, E.T. 30.05.2024: “... aynı dereceye dahil alacaklılardan birinin satış istemesi halinde, diğerinin satış istemesine gerek bulunmadığını; aynı dereceye dahil alacaklılardan birinin satış istemiş olması nedeniyle, iki yıllık süre geçmiş olsa da haciz düşmez.”

¹⁴ ATAMER, Kerim, **Deniz Ticareti Hukuku, Deniz İcra Hukuku**, C. IV, 2. Basım, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2019, s. 93.

3. 151 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yapılacak sıra cetveli, bayrağına ve sicile kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gemiler için Türk Ticaret Kanununun 1389 ilâ 1397 nci maddesi hükümlerine göre düzenlenir.

4. 153 üncü maddesinin yerine Türk Ticaret Kanununun 1052 ve 1053 üncü maddeleri uygulanır.”

Ayrıca İİK'nın 107. maddesinde de, “Her alacaklı mensup olduğu derece namına satış talebinde bulunabilir” hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla aynı dereceye dâhil alacaklılardan birinin satış istemesi halinde haciz, bahis konusu derece için düşmeyip, hüküm ve tesirini icra edeceğinden, müşteki alacaklının ayrıca satış istemesine gerek olmayacaktır.

Özetle belirtmek gerekirse maddenin amacına uygun yorum yapılmalı ve sıra cetvelinde aynı sırada olan alacaklılardan birinin satış masraflarını yatırmaması halinde maddenin amacı gerçekleşeceğinden takibi düşürmeyip devamına karar vermek daha adil bir düzenleme olacaktır.

Nitekim gemi alacaklısı sahibi olan gemiadamlarının ekonomik durumu bazen satış masraflarını karşılamaya yetmemektedir. Ekonomik bakımdan zayıf olan alacaklıyı bir de satış masrafını yatırmadığı için takibi düşürmek, gemiadamını cezalandırmak anlamına gelir ki kanun koyucun böyle bir amaç taşımadığını kabul etmek gerekir.

Nitekim 2000 tarihli bir YHGK kararında¹⁵ aynı derecedeki alacaklılardan birinin satış talebinde bulunarak masrafları yatırması halinde, haklı ve doğru olarak sürenin geçmesi ile takibin düşmeyeceğine karar verilmiştir.

¹⁵ Yar. HGK, E. 2000/19-1610, K. 2000/1703, 15.11.2000 (Çevrimiçi) www.legalbank.net, E.T. 30.05.2024: “Uyuşmazlık; borçluya ait taşınmazın, 1993/2859 sayılı bir başka icra dosyasında yapılan satışından sonra düzenlenen sıra cetvelinde şikayetçi alacaklının haczinin düştüğü gerekçesiyle paylaşırma harici bırakılmasının doğru olup olmadığı, başka bir anlatımla müştekinin haczinin gerçekten düşüp düşmediği noktasında toplanmaktadır. İİK'nun 106. maddesine göre kural olarak alacaklının, haczolunan taşınmazın 2 sene içinde satışını istemesi gerekir. Aynı Kanunun 110. maddesinde ise, taşınmazın satışı 2 yıl içinde istenmezse, haczin kalkacağı hükme bağlanmıştır. Müşteki vekilinin 1993/2858 sayılı kendi takip dosyasındaki 3/1/1994 tarihli talebi; “Dosyamızdan hacizli bulunan gayrimenkullerin Müdürlüğümüzün 1993/2859 sayılı dosyasından satışının yapılacağı ve satışına esas olmak üzere kıymet takdirinin yaptırıldığını haricen öğrenmiş bulunmaktayız. Zira adı geçen dosyadan bizim dosyamızın haczi olduğu tapu kayıtlarından belli olmasına rağmen tarafımıza ve dosyamıza bu hususta herhangi bir bilgi verilmemiştir. Bu itibarla adı geçen dosyaya tezkere yazılarak dosyaya bizim de haczimizin olduğunun ve bizim dosyamızın göz önünde tutularak gerekli bilginin verilmesinin istenmesini talep ederim” şeklindedir. ...öncelikle olayda İİK'nun 107. maddesine göre müşteki alacaklının satış istemesinin gerekli olup olmadığı yönü çözümlenmelidir. İİK'nun 107. maddesinde “her alacaklı mensup olduğu derece namına satış talebinde bulunabilir” hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla aynı dereceye dahil alacaklılardan birinin satış istemesi halinde haciz, bahis konusu derece için düşmeyip, hüküm ve tesirini icra edeceğinden, müşteki alacaklının ayrıca satış istemesine gerek olmayacaktır. Bu bağlamda; Olayda müşteki alacaklının 1993/2858 sayılı dosyada borçlunun 163 parsel sayılı taşınmazına, 6/9/1993 tarihinde koydurduğu ihtiyati haciz, borçlu vekilinin itirazdan feragatı nedeniyle 10/11/1993 tarihinde kesin hacze dönüşmüştür.

III. DENİZ ALACAKLARININ TAHSİLİ

TTK m.1369/1(a) ve (b) gereğince hakkında deniz alacağı ileri sürülen her geminin ihtiyaten haczi¹⁶; “a) Deniz alacağı doğduğunda geminin maliki olan kişi, ihtiyati haczin uygulandığı sırada da bu borçtan sorumlu olup geminin maliki olması veya b) Deniz alacağı doğduğunda geminin kiracısı olan kişi, ihtiyati haczin uygulandığı sırada da bu borçtan sorumlu olup geminin maliki” olması aranmaktadır. TTK m.1369/1(e) gereğince “alacak, 1320 nci madde uyarınca gemi alacaklısı hakkı veriyorsa her halükarda mümkündür”¹⁷.

Bu düzenleme ise deniz alacaklarının tahsilini güçleştirmektedir. Zira alacak sahibinin alacağı talep ettiği anda geminin de maliki olduğu durumlar yok denecek kadar azdır. Örneğin gemi zaman charterinde iken gemiye yakıt temin eden bir alacaklıyı geminin miktarına başvurmak gibi önemli bir teminattan yoksun bırakmaktadır. Alacağı talep ettiği anda geminin kiracısına ya da zaman charterine karşı, deniz alacağı için dahi olsa hiçbir deniz alacağı için geminin ihtiyaten haczi talep edilemeyecektir¹⁸.

Satışın yapıldığı 1993/2859 sayılı dosyada ise, borçlunun aynı taşınmazına 6/9/1993 tarihinde haciz konulmuş, mahkemece borçlunun itirazının iptaline karar verildiği 9/2/1994 tarihinde haciz kesinleşmiştir. İİK.'nun 268. maddesinde “261'inci maddeye göre ihtiyaten haczedilen mallar haciz yolu ile takip hükümlerine göre, icrai hacze inkılap etmezden evvel bir diğer alacaklı tarafından haczedilirse ihtiyati haciz sahibi bu hacze kendiliğinden ve muvakkaten iştirak edeceği” öngörülmüştür. Olayda, borçlunun taşınmazına her iki takip dosyasından 6/9/ 1993 tarihinde ihtiyati haciz konmuş olup, hangi haczin daha önce konulduğu belli olmadığından ve 1993/2858 sayılı dosyadaki ihtiyati haczin önce kesin hacze dönmüş olması nedeniyle 1993/2859 sayılı dosyadaki haciz alacaklısı İİK.'nun 268. maddesine göre bu hacze kendiliğinden iştirak eder. Hal böyle olunca her iki alacaklı aynı dereceye mensup olduklarından, İİK.'nun 107. maddesine göre her alacaklı, mensup olduğu derece namına satış talebinde bulunabilir. Bu durumda, 1993/2858 sayılı dosya alacaklısı davacı mensup olduğu derece namına satış talebinde bulunmuş olduğundan, müşteki alacaklının ayrıca satış isteğinde bulunmasına gerek bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle; Mercün, şikayetin kabulüne dair ısrar kararı bu değişik gerekçe ile onanmalıdır. “

¹⁶ ATAMER, s. 165 vd.

¹⁷ International Convention on Arrest of Ships, 1999 art.3: Exercise of right of arrest: 1. Arrest is permissible of any ship in respect of which a maritime claim is asserted if: (a) the person who owned the ship at the time when the maritime claim arose is liable for the claim and is owner of the ship when the arrest is effected; or **(b) the demise charterer of the ship at the time when the maritime claim arose is liable for the claim and is demise charterer or owner of the ship when the arrest is effected**; or (c) the claim is based upon a mortgage or a “hypothèque” or a charge of the same nature on the ship; or (d) the claim relates to the ownership or possession of the ship; or (e) the claim is against the owner, demise charterer, manager or operator of the ship and is secured by a maritime lien which is granted or arises under the law of the State where the arrest is applied for. 2. Arrest is also permissible of any other ship or ships which, when the arrest is effected, is or are owned by the person who is liable for the maritime claim and who was, when the claim arose: (a) owner of the ship in respect of which the maritime claim arose; or (b) demise charterer, time charterer or voyage charterer of that ship. This provision does not apply to claims in respect of ownership or possession of a ship. 3. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2 of this article, the arrest of a ship which is not owned by the person liable for the claim shall be permissible only if, under the law of the State where the arrest is applied for, a judgment in respect of that claim can be enforced against that ship by judicial or forced sale of that ship.

¹⁸ Deniz Hukuku Komisyonu, (Editör) (2018), Deniz İcra Hukuku, Güncel Sorunlar, 6-13 Mayıs 2017 İstanbul Adliyesi Konferans Salonu, B. 1, İstanbul, İstanbul Barosu Yayınları, s. 18, (Çevrimiçi) <https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/kitaplar/doc/DH2018.pdf>, E.T. 01.09.2022, s. 108.

Bu hükmün konulmasına her ne kadar uluslararası sözleşmedeki hüküm (*Gemilerin İhtiyatî Hacine ilişkin Milletlerarası Sözleşme [1999 İhtiyatî Haciz Sözleşmesi (Konvansiyonu)]*) kıyasen alınmışsa da, uluslararası sözleşmede “*the demise charterer of the ship at the time when the maritime claim arose is liable for the claim and is demise charterer or owner of the ship when the arrest is effected*” denilmekte ise de, Uluslararası Sözleşmeden farklı olarak kiracının da alacağın talep edildiği zamanda malik olması aranmaktadır. Halbuki, Sözleşme gereğince en azından deniz alacağının doğduğu tarihte geminin süresiz kiracısının alacaktan sorumlu olması ve tutuklama gerçekleştiğinde geminin süresiz kiracısı veya sahibi olması aranmıştır.

Bu düzenlemede asıl amaç TTK 1320’de sayılan ve gemi alacaklısı hakkı veren bir gemi alacağının tesisi şeklinde yorumlanmamasıdır¹⁹. Bilindiği üzere gemi sahibi gemisini tanıdığı ve hakkında araştırma yaptığı kişilere çıplak gemi kirasına (*bareboat charter agreement*) veya zaman çarterine (*time charter*) vermektedir. Gemi sahibini bir de bu madde ile korumak gereksizdir.

IV. GEMİLERİN İHTİYATİ HACZİNE DAİR PROBLEMLER

A. İhtiyatî Haciz Uygulama Süresi

TTK m.1365/1 uyarınca “*İcra dairesi, istem üzerine derhâl ihtiyatî haczi uygular.*” Halbuki İİK m.261/1 gereğince “*Alacaklı, ihtiyatî haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden kararın infazını istemeye mecburdur. Aksi halde ihtiyatî haciz kararı kendiliğinden kalkar.*”

TTK 1364’e göre, “*(1) Alacaklı, ihtiyatî haciz kararının verildiği tarihten itibaren üç iş günü içinde²⁰ kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki veya geminin bulunduğu yerdeki icra dairesinden kararın infazını istemek zorundadır. Aksi hâlde, ihtiyatî haciz kararı kendiliğinden kalkar.*”

Buna karşın İİK m.261/1’e göre: “*Alacaklı, ihtiyatî haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden kararın infazını istemeye mecburdur. Aksi halde ihtiyatî haciz kararı kendiliğinden kalkar.*” İhtiyatî hacizlerde süre 10 gündür. İhtiyatî tedbir talep edilmesinde ise bu süre HMK m.393/1 gereğince “*İhtiyatî tedbir kararının*

¹⁹ TTK 1369’uncu madde gerekçesi, TTK madde gerekçesi (TBMM Zabıt Ceridesi), <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c012/tbmm10012083.pdf>, E.T. 15.07.2023.

²⁰ KURU, s. 395.

uygulanması, bu kararın, tedbir isteyen tarafa teahhüt veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde talep edilmek zorundadır. Aksi hâlde, kanuni süre içinde dava açılmış olsa dahi, tedbir kararı kendiliğinden kalkar.” bu süre bir haftadır.

TTK'da süre açısından, İİK'daki hükümden ayrılmaya gerek yoktur. İİK'a benzer bir düzenleme yapılmalıdır. TTK m.1364'de değişiklik yapılarak eklenecek bu durumların gerçekleşmesi halinde geminin seferden men edileceği açıkça yazılmalıdır. İcra dairesinin fiili haciz şartlarının bulunması halinde kayden haciz işlemleri uygulayacağı belirtilmelidir.

B. Geminin Seferden Men Edilme Sebepleri

TTK 1353'üncü madde uyarınca gemi alacaklısı ve deniz alacağı için geminin ihtiyati haczi istenebilir. TTK m.1353/1 uyarınca²¹, “*Deniz alacaklarının teminat altına alınması için, geminin sadece ihtiyati haczine karar verilebilir. Bu alacaklar için gemi üzerine ihtiyati tedbir konulması veya başka bir surette geminin seferden men edilmesi istenemez.*”

TTK m.1353'e de bir hüküm eklenerek İİK m.257'deki şartların gerçekleşmesi halinde geminin seferden men edileceği açıkça yazılmalıdır. İcra dairesinin fiili haciz şartlarının bulunması halinde kayden haciz işlemleri uygulayacağı da belirtilmelidir.

C. Gemi Hakkında İhtiyati Haciz Kararı Verecek Mahkeme

TTK m.1353'e göre “*Deniz alacaklarının teminat altına alınması için, geminin sadece ihtiyati haczine karar verilebilir. Bu alacaklar için gemi üzerine ihtiyati tedbir konulması veya başka bir surette geminin seferden men edilmesi istenemez. 2) Akdî veya kanuni bir rehin ile teminat altına alınmış deniz alacakları hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.*”

TTK m.1354/1(a) maddesi uyarınca Türk Bayraklı gemilerin haczinde “*bir Türk Gemi Siciline kayıtlı gemilerde, sicil yeri mahkemesi*” de yetkilidir. Ama

²¹ TTK 1353/1 madde gerekçesi: Birinci fıkra, 1999 tarihli Sözleşmenin 1'inci maddesinin ikinci fıkrası ile 2 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları göz önünde bulundurularak kaleme alınmıştır. Sözleşmenin amacı, gemilerin alelittlak her türlü alacak için alkonmalarını önlemektir. Deniz alacaklarının temini için başvurulacak geçici hukukî himaye, Sözleşmede “arrest” olarak nitelendirilmiştir. İngiliz hukukunda kullanılan bu terim, Türk hukukunda ihtiyati hacze tekabül etmektedir. Sekizinci Kısımda, deniz alacaklarından dolayı geminin ihtiyati haczi kabul edilmiş; buna karşılık, bu nevi alacaklar için başka herhangi bir geçici hukukî himayeden yararlanılamayacağı açıklığa kavuşturulmuştur. Bu hüküm ile, özellikle halen “rehin tesisi” olarak isimlendirilen hukuka aykırı uygulamanın önüne geçilmesi (Tasarımın 1377, 1380 ve 1381'inci hükümleriyle birlikte) amaçlanmıştır. (TBMM Zabıt Ceridesi), (Çevrimiçi) <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c012/tbmm10012083.pdf>, E.T. 15.07.2023.

gemi Yabancı bayraklı ise ihtiyati haciz kararı, sadece, “*geminin demir attığı, şamandıraya veya tonozla bağlandığı, yanaştığı ya da kızağa alındığı yer mahkemesi tarafından verilir.*”

TTK 1353. madde hükmü standarttı sağlamak üzere getirilmiştir. Bu madde işleri kolaylaştırmak yerine daha da zorlaştırmaktadır. Madde gereğince mahkemeler Liman Başkanlığı'na yazı yazmakta, Liman Başkanlığı'ndan gelecek cevaba göre hareket etmektedirler. Bu ise çabukluk ve hız gerektiren gemi ihtiyati haczini güçleştirmektedir. Bu nedenle mahkemelerin erişebileceği bir sistem hayata geçirilmelidir. Ancak bu sistem hazır oluncaya kadar İİK m.258/1 ve bu madde atfı ile m.50'den²² ayrılmayı gerektiren bir sebep bulunmadığı kanaatindeyiz.

D. İhtiyati Haczin Uygulanması

TTK 1367/1(b) maddesi uyarınca “*Yabancı bayraklı gemilerde ihtiyati haciz kararı, sahil güvenlik komutanlığının yardımı alınarak, gemi Türk karasularını terkedinceye kadar uygulanabilir.*” Madde gereğince yabancı bayraklı bir gemi Türk karasularını terk etmişse artık ihtiyati haciz kararı uygulanamayacaktır.

Bu maddenin de, “*Yabancı bayraklı gemilerde ihtiyati haciz kararı, sahil güvenlik komutanlığının yardımı alınarak, gemi Türk karasularını terkedinceye veya bir yıl içinde yeniden Türk karasularına girinceye kadar uygulanabilir.*” şeklinde düzeltilmesi yerinde olacaktır. Böylece aynı alacak için mahkemelerden yeni bir ihtiyati haciz kararının alınmasına ihtiyaç kalmayacaktır. Aynı karar bir yıl süreyle gemi Türk Karasularına girinceye kadar geçerli olacaktır.

E. İhtiyati Haczi Tamamlayan İşlemler

TTK m.1376/1'e göre “*İcra ve İflas Kanununun 264 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler, gemilerin ihtiyati haczinde bir ay olarak uygulanır.*” İİK m.264/1 ve 2 gereğince ise, “*Dava açılmadan veya icra takibine başlanmadan evvel ihtiyati haciz yaptırmış olan alacaklı; haczin tatbi-*

²² İİK m.50: Para veya teminat borcu için takip hususunda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun yetkiye dair hükümleri kıyas yolu ile tatbik olunur. Şu kadar ki, takibe esas olan akdin yapıldığı icra dairesi de takibe yetkilidir.

Yetki itirazı esas hakkındaki itirazla birlikte yapılır. İcra mahkemesi tarafından önce yetki meselesi tetkik ve kati surette karara raptolunur.

İki icra mahkemesi arasında yetki noktasından ihtilaf çıkarsa Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 25'inci maddesi hükmü tatbik olunur.

kinden, haciz gıyabında yapılmışsa haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde ya takip talebinde (Haciz veya iflas) bulunmaya veya dava açmaya mecburdur.

İcra takibinde, borçlu ödeme emrine itiraz ederse bu itiraz hemen alacaklıya tebliğ olunur. Alacaklı, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde icra mahkemesinden itirazın kaldırılmasını istemeye veya mahkemede dava açmaya mecburdur. İcra mahkemesi, itirazın kaldırılması talebini reddederse alacaklının kararın tefhim veya tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde dava açması lazımdır."

İİK'da 7 gün öngörülmesine rağmen, TTK'da 1 aylık süre öngörülmüştür. Bu süre ise çok uzundur. Madde gerekçesinde "2004 sayılı Kanunun 264 üncü maddesinin ilk iki fıkrasında öngörülen süreler, iki gerekçeyle uzatılmıştır: uyuşmazlıkların çoğunda, ihtiyati haciz kararını takiben taraflar sulh olmakta, dolayısıyla dava açılmasına gerek kalmamaktadır; diğer yandan, deniz alacağının esası hakkında yapılacak yargılama için, Tasarının 1357 nci maddesinin ikinci fıkrasında ve 1358 inci maddesinde öngörülen şekilde, yurtdışında mahkemeye veya tahkime gidilecekse, 2004 sayılı Kanunun ilk iki fıkrasında öngörülen yedi günlük süreler kısa kalmaktadır." denilmiştir.

Hâlbuki taraflar sulh olacaklar ise İİK'da öngörülen 7 günlük süre yeterlidir. Bir ay beklemek gerekmemektedir. Ayrıca yurtdışında açılacak davalar bakımından ise ayrı bir düzenleme yapılarak gerekçede belirtildiği üzere 7 gün içerisinde beyanda bulunmak şartı ile bir aylık sürede yurtdışında dava açılabilir, Türk mahkemelerinde dava açılacağı beyanından sonra ise yurtdışında herhangi bir dava açılmayacaktır.

F. Teminat Yatırılması

İİK m.259/1 uyarınca, ihtiyati haciz talep edilmesi halinde *ihtiyati haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı taktirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlardan mesul ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 96 ncı maddesinde*²³ (HMK m.87)²⁴ yazılı teminat²⁵ vermeğe mecburdur". İhtiyati ted-

²³ Mülga HUMK m.96: "Bir davada verilecek teminat mahkemenin takdir edeceği nakit veya mahkemeye kabul olunacak sehim ve tahvil veya gayrimenkul rehin veyahut muteber bir banka kefaleti veya katibia-dilden musaddak senetle kefil iraei suretiyle yapılır. İki taraf teminatın nevi ve şeklini mukavenamele-rinde tasrih etmişlerse teminat ona göre tayin olunur. Kanunun başka şekilde teminat gösterilmesine mü-saade ettiği haller bundan müstesnadır."

²⁴ HMK m.87: "(1) Bir davada verilecek teminatın tutarını ve şeklini hâkim serbestçe tayin eder. Ancak, tarafların teminatın şeklini sözleşmeyle kararlaştırmaları hâlinde, teminat ona göre belirlenir. (2) Teminatı gerektiren durum ve koşullarda değişiklik olması hâlinde, hâkim teminatın azaltılması, artırılması, değış-tirilmesi ya da kaldırılmasına karar verebilir."

bir talep edilmesi halinde de m.391/2-ç gereğince, (2) İhtiyati tedbir kararında; ç) Talepte bulunanın, ne tutarda ve ne türde bir teminat göstereceği, yazılır.”

Ancak teminatın deniz ticaretinin gereklerine uymadığından bahisle²⁶, TTK’da farklı bir teminat miktarı kabul edilmiştir. TTK m.1363/1 uyarınca, “Deniz alacağını teminat altına almak üzere ihtiyati haciz kararı verilmesini isteyen alacaklının, 10.000 Özel Çekme Hakkı tutarında teminat vermesi zorunludur”.

Bu ise özellikle alacağı 10.000 Özel Çekme Hakkı (ÖÇH), (*special drawing rights, SDR*) tutarından fazla olan alacaklar bakımından önem taşıyorsa da, miktarı 10.000 ÖÇH’den az olan alacakların tahsilini güçleştirmektedir. Şöyle ki, alacak tutarı az olan alacaklılar bu meşru taleplerinin ve tahsilin gerçekleşmesi için hukuki yola başvurmak istenmektedirler.

TTK m.1363/4’teki hüküm gereğince “Alacaklı da aynı mahkemeden teminat miktarının azaltılmasını isteyebilir.” Yani teminatın azaltılması mümkün olmakla birlikte, uygulamada mahkemeler teminat olarak genellikle 10.000 ÖÇH’ya karar vermektedirler.

Hâlbuki istenilen teminatı standart hale getirmek ve kanunda düzenlenen teminat tutarının küçük alacaklılar bakımından da cezbedici olması için, teminatın geminin seferden men’ine karar verildikten sonra yatırılması uygun olacaktır. Bu şekilde istenen faydanın sağlanması imkân dâhiline girecektir.

Uygulamada bu teminatın yatırılması karar verilmeden önce istenmekte, bu da mağduriyetlere neden olmaktadır. Ancak kararda belirtilecek sürede gerekli teminat miktarını yatırılmayan deniz alacaklıları bakımından, ihtiyati tedbir kararının geçersiz olacağı yönünde bir düzenleme yapılması yerinde olacaktır.

²⁵ ÇETİNER, Bilgehan/KORKMAZ, Abdullah Furkan **Teminat Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s. 1 vd.

²⁶ 2004 sayılı Kanunun 259’uncu maddesi uyarınca verilmesi gereken teminat, uygulamada genellikle, alacağın belli bir yüzdesiyle (yüzde on ilâ yüzde kırk arası) ifade edilmektedir. Ancak bu uygulama, deniz ticaretinin ihtiyaçlarına cevap vermemektedir. Örneğin alacağın beş-bin Türk Lirası teşkil ettiği hallerde beşyüz Türk Lirası tutarında bir teminat, geminin bir günlük masrafını bile karşılamayacaktır; buna karşılık, alacağın onmilyar Türk Lirası tutarında olduğu hallerde, birmilyar Türk Lirası teminata hükmetmek, alacaklı için yargıya müracaatı imkânsız hale getirecektir. Bu teminat, 2004 sayılı Kanunun 259’uncu maddesinde “borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlar”ı karşılamak amacıyla öngörülmüştür. Uğranılabilecek zarar, geminin haczedilmiş olması sonucunda âtil kalmasından kaynaklanan masraflar ve kazanç kayıplarıdır. Dolayısıyla, alacaklının yatıracağı teminatın da bu zarar kalemleri dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir. İhtiyati haciz kararı için yapılan müracaat aşamasında mahkemeyi bu konuda bir takdirde bulunmak külfetinden kurtarmak gereklidir. Bu amaçla, çok sayıda yabancı hukukta benimsenen bir yöntem, Tasarının 1363’üncü maddesine alınmıştır. Buna göre, alacaklı her halde on-bin Özel Çekme Hakkı tutarında bir teminatı mahkemeye yatırmak zorundadır. Bu miktar, müracaat tarihinde Merkez Bankası tarafından Resmi Gazetede ilân edilen parite üzerinden Yeni Türk Lirasına çevrilecektir. Alacaklı bu teminatı nakden veya teminat mektubu vermek suretiyle yahut mahkemeye uygun görülecek başka şekillerde verebilir. Bu teminat verilmeden, mahkeme ihtiyati haciz müracaatını inceleyemez. Alacaklı, daha sonra mahkemeye müracaat ederek, alacağının miktarının düşük olması veya başka sebeplerle teminatın indirilmesini dördüncü fıkra uyarınca talep edebilecektir.

G. Yabancı Sicile Kayıtlı Gemilerin Satışı

TTK 1384'üncü madde uyarınca yabancı bir sicile kayıtlı geminin satışı istenildiğinde, icra müdürü, o geminin bayrağını taşıdığı devletin konsoloslughuna bu hususu bildirir ve mükellefiyetler listesinin hazırlanmasını gerçekleştirmek için geminin sicil kaydını ister. Alacaklı da, sicil kaydının onaylı bir suretini icra dairesine sunabilir. Bu durumda, hangi kayıt önce gelirse, liste o kayda göre hazırlanır.

İİK'nın 126/2'nci²⁷ maddesi uyarınca yapılacak ilan, “*Elektronik satış portalında yapılacak satış ilanında; 114 üncü maddede belirtilen hususlarla birlikte varsa ipotek sahibi alacaklılar ile diğer ilgililerin taşınmaz üzerindeki haklarını, hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle on beş gün içinde icra dairesine bildirmeleri gerektiği, aksi hâlde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça, satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları ve bu hususların irtifak hakkı sahipleri için de geçerli olacağı belirtilir.*”

Yabancı sicile kayıtlı gemilerin satışı için hazırlıklar başlıklı TTK m.1384/2'nci maddede 2022 yılında yapılan bir değişiklikle, “*İcra ve İflas Kanununun 126 ncı maddesi uyarınca yapılacak ilanın, icra müdürü veya ilgililer tarafından; a) Geminin kayıtlı olduğu sicil devletinde, gemi sicilini tutmakla yükümlü olan makama, b) Tescil edilmiş akdî rehin alacaklılarına, c) İcra dairesine bildirilmiş olmaları kaydıyla kanuni rehin alacaklılarına, d) Geminin sicile kayıtlı malikine, bildirilmesi veya gideri ilgililer tarafından karşılanmak şartıyla bir internet haber sitesi ve tirajı ellibin üzerinde olan ve sicilin fiilen tutulduğu ülke düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle ilan edilmesi zorunludur.*”

Artırmanın ilanı başlıklı TTK m.1385/1 hükmüne göre de, “*İcra ve İflas Kanununun 126 ncı maddesi uyarınca yapılacak ilan, bir internet haber sitesi ve tirajı ellibin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle ve ayrıca yurt dışında dünya çapında dağıtımı yapılan denizcilikle ilgili günlük bir gazetede yayımlanır*”²⁸.

²⁷ İİK m.126: “114 üncü madde hükmü, taşınmazın açık artırma hazırlık tedbirleri hakkında da uygulanır.

Elektronik satış portalında yapılacak satış ilanında; 114 üncü maddede belirtilen hususlarla birlikte varsa ipotek sahibi alacaklılar ile diğer ilgililerin taşınmaz üzerindeki haklarını, hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle on beş gün içinde icra dairesine bildirmeleri gerektiği, aksi hâlde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça, satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları ve bu hususların irtifak hakkı sahipleri için de geçerli olacağı belirtilir.”

²⁸ Benzer bir düzenleme de Türk Bayraklı gemilerin Türkiye’de ve yurtdışında satışı hakkında TTK 1350'nci maddede yapılmıştır.

İletişim ağının güçlendiği bu dönemde yayınlar internet gazeteleri ile yapılan ilanların da kabul edilmesi yerinde olmuştur. Ancak yapılacak bir düzenleme ile denizcilikle ilgili yayın yapan günlük internet sitelerinde yapılacak ilanın kabul edilmesi ve ilanın yurt dışında dünya çapında dağıtımı yapılan denizcilikle ilgili günlük bir gazetede yayımlanma zorunluğunun ihtiyari olarak değiştirilmesi uygun olacaktır.

H. Yabancı Mahkeme Kararlarının Tenfizi

TTK 1360/1(a) maddesine göre “... *deniz alacağının esası hakkında verilmiş bir yabancı mahkeme veya yabancı hakem kararının tenfizinde; a) Tenfiz isteminin yapıldığı tarihte geminin o Türk mahkemesinin yargı çevresinde bulunması ...*” gerekmektedir.

Bu maddenin pratikte uygulanabilirliği yoktur. Zira gemi sahihi, yabancı bir mahkeme deniz alacağının varlığına hükmetmişken, gemisini zorunlu ve acil durumlar haricinde Türk Mahkemelerinin yargı çevresine sokmaktan kaçınacaktır, sokmak istemeyecektir. Bu durumda yabancı bir mahkeme kararının Türkiye’de uygulanmasını sağlayacak, tenfiz kararı almak hemen hemen mümkün olmayacaktır.

Dolayısıyla maddede, “... *Tenfiz isteminin yapıldığı tarihte geminin o Türk mahkemesinin yargı çevresinde bulunması ...*” değil de “... *icra isteminin yapıldığı tarihte geminin o Türk mahkemesinin yargı çevresinde bulunması ...*” gerekir ifadesinin kullanmak daha yerinde olacaktır.

SONUÇ

Yukardaki açıklamalarımız çerçevesinde; İİK ile benzer bir uyum TTK’da da sağlanmalı ve sıra cetvelindeki aynı alacaklar bakımından icra takibinin düşmeyeceği, yani icra takibi yapıldıktan sonra aynı sırada olan bir alacaklı satış vs. ücretlerini yatırmışsa diğer alacaklıların haciz taleplerinin düşmemesi; ihtiyati haczi uygulama süresinin artırılması; kaydi olarak da geminin sefer men edilebileceğinin açıkça düzenlenmesi; mahkemelerin geminin seferden men edilmesi kararını ortak bir sisteme göre vermesi; ihtiyati haczi tamamlayan işlemlerin yedi gün içerisinde tamamlanması gereği; teminatın mahkemece karar verildikten sonra yatırılması ve miktarı düşük alacaklar bakımından cazibeli hale getirilmesi; yabancı sicile kayıtlı gemiler bakımından satış ilanın internet sitelerinde de yapılabilmesi imkânı ve yabancı ülkede alınan kararların Türkiye’de tenfizi için geminin Türk karasularına girmesi zaruretinin olmaması gerekir.

Hakem Değerlendirmesi : Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması : Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek : Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review : *Externally peer-reviewed.*

Conflict of Interest : *The author has no conflict of interest to declare.*

Grant Support : *The author declared that this study has received no financial support.*

KAYNAKÇA

Deniz Hukuku Komisyonu, (Editör) (2018), Deniz İcra Hukuku, Güncel Sorunlar, 6-13 Mayıs 2017 İstanbul Adliyesi Konferans Salonu, B. 1, İstanbul, **İstanbul Barosu Yayınları**,
<https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/yayinlar/kitaplar/doc/DH2018.pdf>, E.T. 01.08.2023.

ATAMER, Kerim, **Deniz Ticareti Hukuku, Deniz İcra Hukuku**, C. IV, 2. Basım, Onikilevha Yayınları, İstanbul, 2019.

ÇETİNER, Bilgehan/KORKMAZ, Abdullah Furkan, **Teminat Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 2023.

KAYIHAN, Şaban, **Deniz Ticareti Hukuku (Maritime Law)**, 3. Basım, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2022.

KURU, Sevilay, TTK Tasarısı'nın Deniz Ticaret Kitabındaki Cebri İcra Hükümlerine İlişkin Görüşler, **Deniz Hukuku Dergisi**, Özel Sayı, İstanbul 2006, s. 385-408.

PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral/ÖZEKES, Muhammet, **İcra ve İflas Hukuku**, 8. Basım, Onikilevha Yayınevi İstanbul, 2021.

TTK gerekçeleri, TTK madde gerekçesi (TBMM Zabıt Ceridesi), <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d10/c012/tbmm10012083.pdf>, E.T. 15.07.2023.

www.legalbank.net

Türk Ticaret Kanunu Genel Gerekçe, https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/kanun-mevzuat-yonetmelik/turk_tic_kan_kitap_cilt_01.pdf, E.T. 12.09.2023.

https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XI-D-4&chapter=11&clang=_en, E.T. 07.10.2023.

https://treaties.un.org/pages/viewdetails.aspx?src=treaty&mtdsg_no=xi-d-4&chapter=11&clang=_en, E.T. 03.06.2024.

https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XII-8&chapter=12&clang=_en, E.T. 30.05.2024.